

Pranešimas spaudai

Liuksemburgas, 2020 m. rugsėjo 10 d.

Kinijos investavimo strategija: ES turėtų sustiprinti savo atsaką, teigia auditoriai

Šiandien paskelbtoje naujoje apžvalgoje Europos Audito Rūmai aptaria įvairias Kinijos valstybės taikomos investavimo strategijos Europos Sąjungai keliamas rizikas – daugiausia ekonomines ir politines – ir jos teikiamas galimybes. Auditoriai įspėja, kad valdydama savo atsaką ES susiduria su keletu iššūkių, be kita ko, susijusių su tuo, kaip geriau parengti ir įgyvendinti savo strategiją dėl Kinijos, sekti jos įgyvendinimą ir koordinuoti ES institucijų bei atskirų valstybių narių veiksmus dėl dvišalių santykių su Kinija. Jie taip pat atkreipia dėmesį į neišsamius duomenis apie Kinijos investicijas ES ir pažymi poreikį nustatyti rizikas ir galimybes.

Nuo XX a. devintojo dešimtmečio Kinija įgyvendino investavimo strategiją, pagal kurią valstybės valdomos įmonės ir privačios bendrovės raginamos investuoti į užsienio šalių strateginius sektorius. Jos du pagrindiniai ramsčiai yra iniciatyva „Viena juosta, vienas kelias“ dėl sujungiamumo ir pramonės strategija „Pagaminta Kinijoje 2025 m.“ – abiejų tikslas yra užtikrinti šalies ekonomikos augimą ir įtaką. ES institucijos ėmėsi keleto iniciatyvų – naujausioje iš jų, 2019 m. ES ir Kinijos strateginėje perspektyvoje, pasikeitė ES ir Kinijos santykių tonas, nurodant, kad Kinija yra ir partnerė, ir sisteminė varžovė. Be to, valstybės narės su Kinija bendradarbiauja dvišaliu pagrindu, dažnai atsižvelgdamos į savo nacionalinius interesus ir neinformuodamos Komisijos net tais atvejais, kai yra toks reikalavimas. Dėl tokio fragmentiško požiūrio nėra skatinama ES ekonominė galia veikti išvien. Atsižvelgdami į šį kontekstą auditoriai pabrėžia konkrečius iššūkius, su kuriais ES susiduria siekdama veikti laiku ir koordinuotai tais atvejais, kai suderintas požiūris galėtų būti pranašumas, pavyzdžiui, dėl 5G saugumo.

„Kinija tapo tarptautiniu mastu svarbia ekonomine veikėja, o nuo ES ir Kinijos santykių ateityje priklausys ES piliečių gyvenimas ir ekonomika, – teigė už apžvalgą atsakinga Audito Rūmų narė Annemie Turtelboom. – Siekiant veiksmingai reaguoti į šį geopolitinį pasikeitimą, ES reikėtų sustiprinti savo strategiją dėl Kinijos, o valstybėms narėms veikti kartu su ES institucijomis kaip viena Sąjunga.“

Kinijos investicijos ES per pastaruosius du dešimtmečius didėjo ir gali turėti teigiamą poveikį Europos šalių ekonomikai, pavyzdžiui, skatinti ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą. Vis dėlto šios investicijos apima strategiškai svarbius sektorius, įskaitant energetiką, telekomunikacijas, uostus ir geležinkelius. Be to, Kinijos valstybės įmonių investicijos sudarė daugiau kaip pusę tokių investicijų ES. Jei tokias subsidijas teiktų valstybė narė, pagal ES taisykles jos būtų laikomos valstybės pagalba. Dėl skirtingo traktavimo gali būti iškreipta konkurencija ES vidaus rinkoje, o ES tampa sudėtinga savo įmonėms ir investicijoms užtikrinti vienodas sąlygas.

Šio pranešimo spaudai tikslas – pateikti Europos Audito Rūmų apžvalgos pagrindines mintis. Visa apžvalga pateikta eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi - L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

Auditoriai nurodo keletą elementų, kurie neleidžia Europos Sąjungai formuoti informacija pagrįstos politikos dėl Kinijos. Jie nurodo tai, kad buvo sunku susidaryti bendrą vaizdą apie investicijas, vykdomas pagal Kinijos valstybės investavimo ES strategiją, iš dalies dėl fragmentiškų ir neišsamių duomenų. Be to, iki šiol ES institucijos neatliko formaliais kriterijais pagrįstos išsamos Kinijos investavimo strategijos keliamų rizikų ir teikiamų galimybių analizės.

Auditorių parengtoje rizikų ir galimybių santraukoje (tai pirmoji tokio pobūdžio apžvalga) nurodyta 18 politinių, ekonominių, socialinių, teisinių ir su aplinka susijusių rizikų, pavyzdžiui, tai, kad valstybės narės tampa pernelyg daug įsiskolinusios Kinijai arba įmonės yra priverstos perduoti technologijas. Jeigu šios rizikos pasitvirtintų, jos turėtų neigiamą poveikį užtikrinant abipusiškumą ir vienodas sąlygas. Be to, dabartiniai Komisijos ir Europos išorės veiksnių tarnybos veiksmai kol kas neapima trijų nurodytų rizikų: jungčių infrastruktūros spragų ar dubliavimosi, sukurtimų ES tiekimo grandinėse ir ligų perdavimo. Toje pačioje santraukoje auditoriai taip pat įvardija 13 galimybių, kuriomis ES gali pasinaudoti politinėje ir ekonominėje arenoje.

Auditoriai įspėja, kad reaguodama į Kinijos valstybės investavimo strategiją ES susidurs su šešiais iššūkiais, konkrečiai, kaip:

- pateikti išsamesnius ir savalaikiškesnius duomenis apie Kinijos investicijas ES;
- atlikti visapusišką rizikų ir galimybių analizę;
- geriau įgyvendinti savo strategiją – visų pirma veiksmus, kuriais skatinamas abipusiškumas ir užkertamas kelias iškreipiamajam poveikiui ES vidaus rinkoje, – ir atsižvelgti į kitas rizikas;
- įvertinti finansavimo poreikius ir stebėti išlaidas;
- sustiprinti stebėjimą, vertinimą ir duomenų teikimą.
- geriau koordinuoti ES institucijų ir valstybių narių atsaką.

Pastabos leidėjams

ES yra didžiausia Kinijos prekybos partnerė, o Kinija – antroji didžiausia ES prekybos partnerė. ES yra įsipareigojusi užtikrinti prekybos su Kinija abipusiškumą ir vienodas sąlygas. Vis dėlto Kinijos rinka nėra tokia atvira kaip Europos Sąjungos, kai kalbama apie užsienio investicijas. Be to, nerimaujama, kad Kinijos valstybės remiamos investicijos valstybėse narėse gali pažeisti ES vidaus rinkos konkurenciją.

ES institucijų atsakas į Kinijos investavimo strategiją grindžiamas trimis strateginiais dokumentais, kuriuose išdėstyti 74 veiksmai, daugiausia dėl abipusiškumo ir vienodų sąlygų užtikrinimo (17), tvarios plėtros ir gero valdymo (16) ir aktyvesnio bendradarbiavimo taikos ir saugumo srityje (10). Valstybių narių individualus atsakas į Kinijos investavimo strategiją apima keturias pagrindines sritis: susitarimo memorandumą dėl bendradarbiavimo vykdant investicijas pagal iniciatyvą „Viena juosta, vienas kelias“, dvišales investicijų sutartis, nacionalinį tiesioginių užsienio investicijų tikrinimą ir nacionalinės politikos dokumentus. Kinija nustatė bendradarbiavimo su 17 Europos šalių grupe sistemą („17 + 1“), įskaitant Vakarų Balkanų šalis kandidates. 15 valstybių narių su Kinija yra pasirašiusios atskirus susitarimo memorandumus dėl bendradarbiavimo įgyvendinant iniciatyvą „Viena juosta, vienas kelias“.

Audito Rūmų apžvalga Nr. 3/2020 „ES atsakas į Kinijos valstybės valdomą investavimo strategiją“ paskelbta 23 ES kalbomis svetainėje eca.europa.eu, taip pat pateikiamas pokalbio su už apžvalgą atsakinga Audito Rūmų nare vaizdo įrašas ir tinklalaidė. Šis dokumentas yra ne audito ataskaita, o apžvalga, parengta remiantis viešai prieinama informacija iki COVID-19 protrūkio. Informacija apie Audito Rūmų priemones, kurių buvo imtasi reaguojant į COVID-19 pandemiją, pateikta [čia](#).

Kontaktai spaudai: Damijan Fišer, e. paštas damijan.fiser@eca.europa.eu, tel. (+352) 4398 45 510, mob. tel. (+352) 621 55 22 24